

Istorior upå soldmål

Krångan Mas å Bom Lass add ve västi sjom å lagt mjärder jänn dag. Sä fo däm däjt å suld ta upp däm. Då fingg däm ru fram å ättbaker ländj å dragg ätter dömda mjärdum. Däm äldå jätt bra tag å ätt sluss säjd Bom Lass så rudd: “Ä måst a ve nänn jän å stuli däm då ä e so stört umöli tä finatt däm”.

Då sväret Krångan Mas: “I kann då int begrip um nänn äller suld kunn finatt mjärder då int vir kunnum”.

Ä va mäss däm äldå flätet i Mångån å ä va jätt stur fali arbet fö månggum. Då rumpo add gändji å ä va färdåt, bruket däm ta si jänn fäst i någu åv stugum i Mångbjer.

Jätt tag va ä jätt flätlag så add gart åv ä å add samblas i je stugu. Dar tog däm si nänn brännvinsupp å byrdå bi litä livader.

Amusull Andes, så däm kället Sjörovern, va minn å add just täj si jänn sup yr glasi. Sä äld ann upp glasä å såg å ä mäss an säjd: “Ahh - tänk um el Mångåni ädd ve brännvin ända”.

Då sväret Tromben: “Då ädd full åni ve torr nidåni Amusullgard fö jämnadn”.

*

Dunder Andes i Utåmör ädd ve a Merikon jätt tag å då ann kamatt ädd ann mytji tä berätt um. Ann ädd ve jänn rasnd tä fistjer å mytji åv kund ann met nå fisker da int odror fikk nånn

Då ä vårt tal um fisker berättet Andes vänd ann ädd sitt då ann fo yvyr Atlantn. Da ädd ä ve bårter mot fämte meter långg ajjer så ädd fe runt båtn, säjd ann. Andes va son att ann kund bi ryktyt förargadn um nån säjd mot onum. Jänn åv däm så ärdå byrdå säj nå um att ann ädd lesi i naturläron i skåjlam att slåjk ajjer int kund bi störrer änd ni äld ti meter.

Då vårt Andes armsin å sväret: “Hå - däm a full inna väks mytji sä däm a tryttja doda botji”.

*

Jänn logdaskväld mitt i vittrim ädd Mittjel Ull i Bråmåbudum ve västå båkkan å älsa å nånn ann kantes att. Ä ädd vurti so att däm ädd täj si nånn brännvinsup. Då ann suld go emat vårt ä so att ann slangg milå yms snjoplogkantum.

Sunåni tjörtjon mötet ann Masandes Ull. Jänn gång i tidn ädd ann ve fjålsman å tykkt full att ann suld sjå til så ä vårt någu råd fö Mittjel Ull. Ann fråget Ull värt ann ädd tänkt ann suld ta väjjen.

Mittjel Ull: “Jo - i sa båtå je föreläsning”

Masandes Ull ädd and um Godtämpelåjsä å visst full att int ä suld bi någu föreläsningg donda kvälldn, så ann säjd: “Ä e full int någu föreläsningg i kväld int”.

Mittjel Ull: “Ä bi full je bar i kum em”.

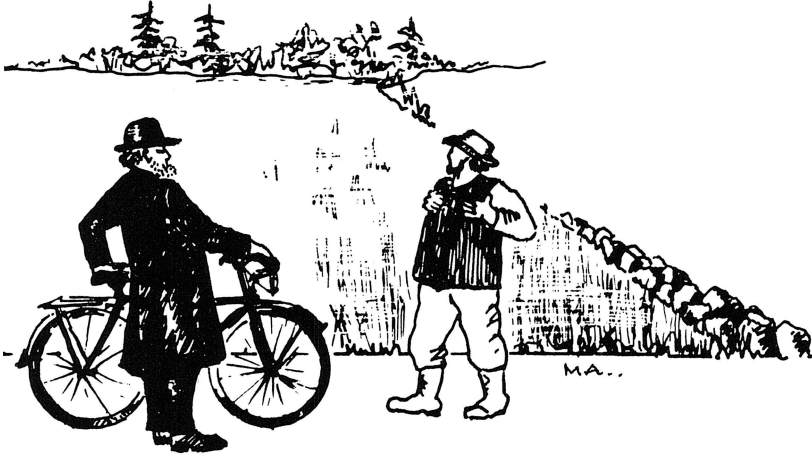
*

Bomen i Gruddbudum ädd ve soldat jänn gångg i tidn. Ann kund få til ä då ann berättet um ur saker å tingg ädd ve. Jätt tag mäss fader onums livd men va gånål å pysjon å låg mjäst i sändjen, ädd Bomen ve åjt å uträtta nå ärnd. Då ann kam in ädd katto driti nidå govå. Bomen berättet fö någum ur ann då ädd gart: “Då tog i katto i nakkstjinnå å fiet on osti räjsä. Ä da vårt o kvår. Men då i kam emat attä ädd kalln gart frå si nidi sändjen. Då stod i dan jänn flåkk å funderät um i suld djärå sumu vänd minn kallim o”.

*

Palmen i Ryssum va so att ann äldå prosesst mytji äv. Mjässt äv djickk ä gali fö onum. Jätt tag add ann fölorä jänn proses å vurti stjyldä. Ätt sluss kam Sven Persson så va polis i Mora fö tä djärå åjtmätningg. Däm djingg genum el äjsä undä fö undä. Så fort Sven Persson fanatt nå så kund matas, säjd Palmen: “Eta ent mätt - ä e kelindjenas”. So let ä el tidi däst Sven Persson tog a si rolosa å suld färå dan frå. Då ann add inna utå gardn, säjd kelindji så sät utå brun å djärd sukko: “Takk fö tittn dä Sven Persson”.

*

Tä sköj litä minn prästum a nug ve roli fö mænggum i äll tider. Jann sundasättermidag va Vik Mas i Utämör äjt å såg ätter egum å ur ä väkset a onum. Ann add jänn rasnd tä kvännlot ätter väjm dan utäni gardim. Bäst aun stod dan minn tymlingger inä västim å va belätin, kam prästn sykländ ätter väjm. Ä va trast donda Thunberg add byrtä å Soldn. Ann vild full bekant si minn fok så ann stanet sykkeln å byrdä språk minn Mas

Thunberg: “Med Guds hjälp har du fått en fin kornäker här du Mats.

Vik Mas: “Ja-a, men då ädd du su sitt ur ä såg äjt jän då Vär Ärr add and um ä jesumen.

*

Mäss Dalin va präst å Soldn add ann ju jänn duktin åpåldgard. Ä var ju litä besvärli um beganär minn donda åpåldgardn då ä va mytji epe. Ä va mængg unsfätter så köjtet dan å knyttjet epli fö onum. Ä va mytji um eta å ä äldä suld bi sak äv ä ryktyt. Ä stod um ä i Sool-Öen fö någä år sä.

Dalin äldä suld go i bet ryktyt. Ann tänkt dä att ann suld prov nå ana

knep um ann suld få däm tä latbli tä knyttj epli fö onum. Ann tog å sätt upp jätt sturt plakati i åpåldgardim, da ann add skriva minn stur bokstäver “GUD SER DIG”.

Då Dalin sä kam åjt jänn mårgon såg ann att ä stod skriva litä mer upå eta plakati. Minn blyaspänn add nånn skriva til inunder: “ja men ann täler int um ä fö nånn, ann”.

*

Ä va i slåningstidum. Mångs Niss add int inna slå åv så ann vårt tvundjin tä esi färdåt fast ä va sundan. Ätt gusstjänsti då prästn suld go emat frå tjörtjon, fikk ann sjå ur Mångs Niss äldå esjät fö fullt. Ann djikk båta onum å säjd: Tänk på vilodagen så att du helgar den. Det är sabbatsbrott att arbeta på söndagen. Även Gud vilade på den sjunde dagen när han skapade världen”.

Mångs Niss: “Ja men nu va ä so att Vår Ärr knävles minn våss då ann djärd so att ä vårt jätt släjkt rasnd tä uvåvedär mitt i slånindjen. Ä i slo åv um tosdan måst i ju få upi esjo um i sa få nå a kryturum. Så Vår Ärr få stjyld si sjov”.

*

Ä add vurti jänn nyr präst å Soldn. Ä va upå tjugotalä då Nyvall add byrtå ätter Thunberg. Fösst sundågå då ann prediket villd ju åller så va däjnt å ärå vänd ä va fö jänn så add kemi å vänd ann add tä säj um Guss ord.

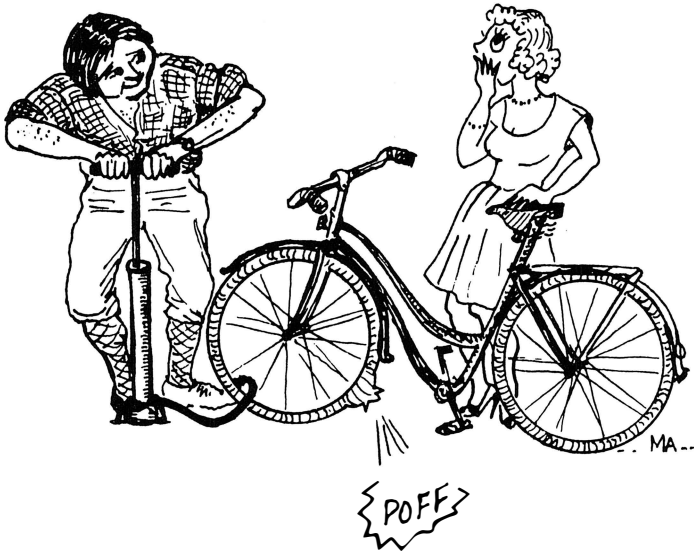
Sä ann add predika ander sundan råktes Bom Lass å Småsäck Mas utåni tjörton ätterå. Däm byrdå språk um prästn å Småsäck Mas säjd: “I tykkt ann va rasnd tä bå sjungg å predik Guss ord”. Bom Lass: “Ja-a ann e då mjo mytji bätter änd donda vir addum fyri. Då ann va jän såmnet i ätter fäm minuter men nu äld i mi vatjin i tjugu minuter”.

*

Stapel Per i Rotågååm va int dånn så sputtet i glasä mäss ann livd. Då ann vårt gambler va ann sänggliggjend jätt tag. Mäss ann låg dan tykkt prästn att ann suld sjå ätter onum jän dag å ärå litä ur ä va. Ä va Nyvall å ann knakket å djikk ini stugu å sätt si ata Per. Däm byrdå språka men Nyvall fikk sjå att ä stod jänn brännvinsputäll upå stolim ata sändjen. Nyvall säjd: “Stackars man, är denna flaska den enda tröst du har....?”

Stapel Per: “Nej vel int - ä stor jätt par til ini skåpi dan bårtå”

*

Bråmá Andes va næst Nordahl jänn dag fö ann suld pump sykkeln. Ä va dåli minn luft i jättör joli. Ann fikk lån jänn släjken fotpump minn antag tä åldi min båd andum.

Bäst ä va ann pumpet kam ä je kvinnfok däjrt å ledet sykkeln sänn. Framjolä va alldeles tomt. Ä va nug je stäkkålmfröken å o va ljotfin. Andes tykkt ann suld djärä si til så ann bjod äjt si tä jop ännä minn luftn.

Andes skruvet åv attn a ventilim å byrdå pump. Mäss ann äldå kund ann då rakt int latbli tä sjä å doda fröken å byrdå språk litä minn ännä. Ann glämd åv ur ann pumpet så bäst ä va så small ä so stur faliet. Rindjen add spruttji. Andes visst int til si ur ann nu suld bjärä si a men tykkt ann suld säj nå, så ann fräget ännä: “Sa ä va läjk mytji i bakjoli o ä?”.

*

Rull Alfred i Rotågäm add jätt sturt utäjs å gardim å tatjä byrdå bi litä usli upå nå ställ. Ann vårt tvundjin tä byt äjt någä tigelpannor å sätt å ana vindstjivor. Då int ann villd klesi so ögt sjov, bövd ann litä jop å någum. Ann fräget jänn åv sturgåssum i bym fö ann visst att donda bövd tjan nå krona.

Jänn dag suld ä bi åv. Donda sturgåssan röjtet upp stikån å fo upå tatjä. Alfred djikk in å suld sätt upå kaffepanno. Ann add int mer änd lagt å lutjä förrän sturgåssan kam ini stugu. Ann äld si fö mjärmi å linket å äjet si so stur faliet.

Alfred: “Vänd e ä nu då?”

Sturgåssan: “Nu sa i a skadestånd av di o. I va båtå damp nid å a släj mi nästan födärvadn. I sa a fämundra kronor av di”.

Alfred: “Fämundra. Ä bi int nå av. I kan int nå råd fö att du damp nid”.

Sturgåssan: “Jo i sa a skadestånd. Fåj undra kronor då”.

Aldred: “Nej a i sagt. Ä bi int nå av”.

Sturgåssan: “Fämti kronor då. I slo mi so rasnd”.

Alfred: “Nej säjd i, so slut ä e”.

Sturgåssan: “Få I lån ti kronor av di då?”

*

Förr mäss Soldi va sokken vårt däm a brandstyrels å brandbil å släjkt. Ä va Bråmå Andes så add and um ä. Sokkni add ju smått um pängg så ä vårt tä tjöp jänn begagnadn brandbil. Donda va ju int so varun så ä djikk nug int tä tjör forter änd trätti-fyrty tjilometer i täjman vändi ur sjaförn tryttjet å gaspedaln.

Jänn gångg kam jäldn los näst Kalén i Jesundum. Däm rindjet ätter brandkårn å donda lurn i brandstasjonim byrdå tjut å väsnas. Ä va ju so däm suld käll jop däm så vamin i brandkårim.

Bom Axel i Gruddbudum ärd eta larmä å kastet si upå sykkeln å kringget si upå båkkan da ann fikk redå var ä brann. Brandbiln add red inna i veg men Axel sätt av ätter upå sykklim. Nidå långgbankum int ann att brandbiln. Då an trampet föbi brandbiln va ä nånn så sät upå bilim så galet a onum: “Du få säj til att däm äld jäldn däst vir innum dajt”.

Helmer Nilsson

Teckningar: Margit Andersson